

Правове регулювання державної служби

Анотація

У навчальному посібнику у систематизованому вигляді подається основний матеріал із базових тем навчальної дисципліни, подається перелік питань для публічного обговорення, нормативно-правових актів для ознайомлення, завдання-тренінги, завдання на порівняння, моделювання ситуацій, аналітичні завдання, зошит для лекційних занять, підсумковий тест, а також перелік рекомендованої літератури.

Для науковців, практичних працівників, викладачів і студентів, широкого кола читачів.

Міністерство освіти і науки України
Запорізький національний університет

Т. О. Коломоець, А. А. Шарая

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ

Навчальний посібник для здобувачів
ступеня вищої освіти магістра спеціальності
«Право» освітньої програми «Правознавство»

Запоріжжя
2017

УДК 342.9:355.211.2
К 612

Рекомендовано до друку Вченою радою
Запорізького національного університету
(Протокол № 2 від 26.09.2017 р.)

Рецензенти:

Битяк Ю.П. – перший проректор Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, доктор юридичних наук, професор, академік Національної академії правових наук України, заслужений діяч науки і техніки України.

Додін Є.В. – професор кафедри морського та митного права Національного університету «Одеська юридична академія», доктор юридичних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України.

Коломоєць Т. О., Шарая А. А.

К 612 Правове регулювання державної служби : навчальний посібник для здобувачів ступеня вищої освіти магістра спеціальності «Право» освітньої програми «Правознавство» / Т. О. Коломоєць, А. А. Шарая. – Запоріжжя : Видавничий дім «Гельветика», 2017. – 80 с.

ISBN 978-966-916-434-6

У навчальному посібнику у систематизованому вигляді подається основний матеріал із базових тем навчальної дисципліни, подається перелік питань для публічного обговорення, нормативно-правових актів для ознайомлення, завдання-тренінги, завдання на порівняння, моделювання ситуацій, аналітичні завдання, зошит для лекційних занять, підсумковий тест, а також перелік рекомендованої літератури.

Для науковців, практичних працівників, викладачів і студентів, широкого кола читачів.

УДК 342.9:355.211.2

ПРАКТИКУМ

Тема 1. Поняття, види публічної служби. Державна служба як вид публічної служби

Питання для обговорення

1. Публічна служба: поняття, види. Етимологічне походження назви. Державний службовець.
2. Основна базова термінологія та специфіка її тлумачення (ст. 2 Закону України «Про державну службу»).
3. Основна законодавча база регулювання відносин державної служби. Сфера дії Закону України «Про державну службу».
4. Принципи державної служби та їх зміст (ст. 4, 10 Закону України «Про державну службу»).
5. Категорії посад державної служби. Критерії для їх визначення.

Практичні завдання

- 1) Скласти схеми:
  - Міністерство освіти і науки України і розподіл у його структурі державних службовців за категоріями посад;
  - Запорізька обласна державна адміністрація і розподіл службовців за категоріями посад
- 2) Скласти порівняльну таблицю регулювання відносин державної служби нормами галузей права

Галузь права	Які відносини державної служби регулює
Конституційне право	
Адміністративне право	
Трудове право	
Право соціального захисту	
Податкове право	

- 3) Знайти історичні пам'ятки регулювання відносин державної служби.
- 4) В структурі Запорізької обласної державної адміністрації обрати департамент (на вибір) і визначити *перелік посад*, знайти *безпосередніх керівників* щодо кожної посади.

- 5) Знайти нормативно-правові акти, які визначають засади регулювання служби тих, на кого не поширюється дія Закону України «Про державну службу» і оформити у вигляді таблиці:

Посада	Нормативно-правовий акт, який визначає засади служби
1.	
2.	
...	

- 6) Знайти конкретні приклади прояву принципу політичної неупередженості як принципу державної служби в Україні (за останні 3 роки).
- 7) З'ясувати сутність, зміст службового права та його місце в системі сучасного права України.

Тема 2. Правовий статус державного службовця

Питання для обговорення

1. Права державного службовця (ст. 7 Закону України «Про державну службу»).
2. Обов'язки державного службовця.
3. Підпорядкування державного службовця та виконання наказу (розпорядження, доручення).
4. Захист права на державну службу.

Практичні завдання

- 1) Проаналізувати:
- положення розділу II «Правовий статус державного службовця» Закону України «Про державну службу»;
  - положення Закону України «Про охорону праці» (у частині здорових та безпечних умов праці);
  - положення Закону України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності» (щодо права державних службовців на участь у профспілках);
  - положення Закону України «Про громадські об'єднання» (у частині участі державних службовців у діяльності громадських об'єднань);

- положення Закону України «Про засади державної мовної політики» (у частині користування державною та регіональними мовами під час виконання посадових обов'язків);
  - положення Закону України «Про державну таємницю»;
  - положення Закону України «Про захист персональних даних» (у частині персональних даних державного службовця);
  - положення Закону України «Про порядок вирішення колективних трудових спорів» (у частині участі державних службовців у страйках);
  - положення Закону України «Про вибори народних депутатів України» (у частині агітації та участі державних службовців в агітації).
- 2) Надати визначення поняттям:
- державний службовець;
  - честь, гідність;
  - оплата праці,
  - відпустка;
  - професійна спілка;
  - громадське об'єднання;
  - посадовий обов'язок;
  - посада;
  - службове розслідування;
  - державні символи України;
  - державна мова;
  - конфлікт інтересів;
  - державна таємниця;
  - персональні дані;
  - розпорядження;
  - доручення;
  - наказ;
  - безпосередній керівник;
  - презумпція незаконності акту;
  - страйк;
  - агітація.
- 3) Порівняти:
- наказ і розпорядження;
  - наказ і доручення;
  - розпорядження і доручення;
  - державну таємницю і секретну інформацію;

- адміністративний та судовий порядок захисту права на державну службу.
- 4) Визначити склади можливих протиправних діянь державних службовців у разі виконання ними наказів (розпоряджень, доручень), які визнані у встановленому законом порядку незаконними, якщо вони не вчинили дій, передбачених у частині 6 ст. 9 Закону України «Про державну службу».
- 5) Вирішіть задачу:
- Державний службовець А. 15.05.2017 року отримав розпорядження від безпосереднього керівника про покладення на нього обов'язків тимчасово відсутнього державного службовця В., характер і зміст яких не у повній мірі узгоджується із професійною компетенцією державного службовця А. Визначте можливі способи захисту права на державну службу громадянина А.
  - Під час атестації державного службовця А. було з'ясовано, що документом, який підтверджує рівень його освіти, є диплом спеціаліста, виданий ЗНУ у 2001 році, кваліфікація юрист. Йому було рекомендовано пройти навчання й отримати диплом магістра за напрямом «Державне управління та публічне адміністрування», а на період до отримання його перевели на нижчу посаду. Чи є порушення права на державну службу громадянина А.? Які є способи захисту якщо є порушення? Яка процедура?
  - Змодельуйте ситуацію на підставі попередньої фабули із урахуванням того, що громадянин А. подав скаргу до керівника державної служби і вимагає утворити комісію для перевірки викладених у скарзі фактів.
- 6) Дайте відповідь на запитання:
- Який термін для подання скарги на порушення права особи на державну службу?
  - У якому випадку утворюється комісія для перевірки викладених у скарзі фактів?
  - Які вимоги до складу комісії для розгляду фактів, викладених у скарзі? Кількість осіб? Квоти представництва. Мінімальна кількість.
  - Які строки для надання відповіді на скаргу державного службовця?

- Підсумковий документ комісії з перевірки викладених у скарзі фактів – його назва та строк підготовки, значення при підготовці відповіді по скарзі.
- У якому випадку державний службовець має право подати скаргу до центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері державної служби?
- У разі виявлення порушень прав державного службовця, ці права підлягають безумовному виконанню чи обов'язковим є дотримання певних умов?
- У якому випадку державний службовець має право брати участь у страйках чи агітації?
- Що повинен зробити державний службовець у разі реєстрації його кандидатури у депутати ЦВК, виборчою комісією?
- Що повинен зробити державний службовець у разі отримання наказу від керівника вищого рівня?

Тема 3. Управління державною службою

Питання для обговорення

1. Система управління державною службою: загальні правила і вимоги (ст. 12 Закону України «Про державну службу»).
2. Національне агентство України з питань державної служби та його повноваження (ст. 13 Закону України «Про державну службу»).
3. Комісія з питань вищого корпусу державної служби: специфіка правових засад функціонування (ст. 14, 15, 16 Закону України «Про державну службу»).
4. Керівник державної служби у державному органі (ст. 17 Закону України «Про державну службу»).
5. Служба управління персоналом державного органу.

Практичні завдання

1. Проаналізувати положення:
  - розділу III Закону України «Про державну службу»;
  - Закону України «Про Кабінет Міністрів України» (у частині управління державною службою);

- Положення про Національне агентство України з питань державної служби, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 01.10.2014 № 48;
  - Регламент Національного агентства України з питань державної служби, затверджений наказом Національного агентства України з питань державної служби від 16.05.2014 р. № 63;
  - Постанова Кабінету Міністрів України від 22.07.2016 р. № 448 «Про затвердження Типових вимог до осіб, які претендують на зайняття посад державної служби категорії «А»;
  - Постанова Кабінету Міністрів України від 28 грудня 1992 р. № 731 «Про затвердження Положення про державну реєстрацію нормативно-правових актів міністерств та інших органів виконавчої влади»;
  - Постанова Кабінету Міністрів України від 17 червня 2009 р. № 599 р. «Питання консультативних, дорадчих та інших допоміжних органів, утворених Кабінетом Міністрів України»;
  - Постанова Кабінету Міністрів України від 25 березня 2016 р. № 243 р. «Про затвердження Положення про Комісію з питань вищого корпусу державної служби»;
  - Постанова Кабінету Міністрів України від 20 квітня 2016 р. № 314 «Про затвердження Порядку обрання представників громадських об'єднань, наукових установ, навчальних закладів та експертів до складу Комісії з питань вищого корпусу державної служби»;
  - Роз'яснення Національного агентства України з питань державної служби від 08.07.2016 р. № 12-р/з «Щодо здійснення повноважень керівника державної служби у державних колегіальних органах»;
  - Наказ Національного агентства України з питань державної служби 03.03.2016 № 47 «Про затвердження Типового положення про службу управління персоналом державного органу».
2. Визначити спеціальні вимоги до осіб, які претендують на зайняття посад державної служби категорії «А».
  3. Визначити процедуру призначення на посаду керівництва Національного агентства України з питань державної служби.
  4. Визначити процедуру розроблення та видання проектів нормативно-правових актів з питань державної служби.

5. Визначити засади формування організаційної структури Комісії з питань вищого корпусу державної служби.
6. Проаналізувати специфіку компетенції допоміжного органу, створеного Кабінетом Міністрів України. Проаналізувати співвідношення ст. 14 Закону України «Про державну службу» та Постанови Кабінету Міністрів України від 17 червня 2009 р. № 599 р. «Питання консультативних, дорадчих та інших допоміжних органів, утворених Кабінетом Міністрів України».
7. Виокремити та проаналізувати принципи формування кадрового складу Комісії з питань вищого корпусу державної служби.
8. Охарактеризувати процедуру обрання представників громадських об'єднань, наукових установ, навчальних закладів та експертів до складу Комісії з питань вищого корпусу державної служби.
9. Змодельювати засідання Комісії з питань вищого корпусу державної служби (кворум, черговість, фіксація, прийняття рішення). Визначити підстави для проведення закритих засідань.
10. На прикладі Міністерства юстиції України визначити керівника державної служби та проаналізувати його повноваження.
11. На прикладі будь-якої інспекції визначити керівника державної служби та проаналізувати повноваження.
12. На прикладі Запорізької обласної державної адміністрації визначити керівника державної служби та його повноваження.
13. Охарактеризувати правові засади формування служби управління персоналом державного органу.
14. Визначити базову термінологію:
  - функціональне управління;
  - спеціальні вимоги до претендента на зайняття посади державної служби;
  - допоміжний орган, утворений Кабінетом Міністрів України;
  - рейтингове голосування;
  - закриті засідання комісії;
  - керівник державної служби;
  - персонал.
15. Знайдіть нормативну регламентацію підстав прийняття наступних типів управлінських рішень:

- самостійно;
- за узгодженням;
- за дорученням;
- спільно.

Тема 4. Вступ на державну службу

Питання для обговорення

1. Право на державну службу (ст. 19 Закону України «Про державну службу»).
2. Вимоги до осіб, що претендують на вступ на службу на посаду:
  - категорії «А»;
  - категорії «Б»;
  - категорії «В».
3. Конкурс на зайняття вакантної посади державної служби: процедура, вимоги, оформлення результатів.
4. Скорочення вакантних посад державної служби.
5. Документи для участі у конкурсі.
6. Порядок визначення відповідних кандидатів умовам конкурсу.
7. Конкурсна комісія та її повноваження.
8. Оформлення та оприлюднення результатів конкурсу. Акт про призначення.

Практичні завдання

1. Ознайомитися із положеннями:
  - Розділу IV Закону України «Про державну службу».
  - Закону України «Про очищення влади».
  - Закону України «Про засади запобігання та протидії дискримінації».
  - Постанови Кабінету Міністрів України від 25.03.2016 р. № 246 «Про затвердження Порядку проведення конкурсу на зайняття посад державної служби».
  - Порядку ведення та зберігання особових справ державних службовців, затвердженим Наказом Національного агентства України з питань державної служби 22.03.2016 № 64.
  - Постанова Кабінету Міністрів України від 26.04.2017 р. № 301 «Про організацію проведення атестації осіб, які

[Перейти на сайт](#) →